

ויקח קרח שלקח מקח רע לעצמו וכו'. פי' שהמחלוקת היא עניין זר יוצא מן סדר העולם וממנהגו, ולפיכך בא עליו לשון ויקח שלוקח דבר, שכל מקח הוא קנין חדש וזה לקח לעצמו מקח חדש שהוא דבר זר לכך כתיב ויקח קרח, שעשה קרחה בישראל. שאין לך דבר שנמשכים אחריו כמו המחלוקת, שהרי שבט ראובן אשר היו שכנים אל קרח היו נמשכים עמו במחלוקת. בן יצחק שהרתיה עליו כל העולם כלו כצהרים, שכל הנמצאים מתנגדים לבעל המחלוקת וכועסים עליו, לפי שכאשר הי' קרח חולק על משה היה דבר זה בלבול ושנוי יוצא מן הסדר לכל העולם, שהרי אף שמש וירח לא היו רוצים לצאת עד שיעשה דין להם כמו שמבואר אח"כ, בפרט המחלוקת

כמו שהיה עם משה והוא שנוי סדר אל הכל. בן קהת שהקה שיני מולידיו, כל הדברים האלו כמה גדול כח המחלוקת, מתחלה אמר שעשה קרחה בישראל, ואחר כך אמר שהרתיה עליו כל העולם כצהרים, ואח"כ אמר שאף אביו שהוא בקבר שיניו קהות, מפני כי מעלת האב

בבנים שמניח אחר מותו שיהיה מיושב העולם כדכתיב (ישעיה מ"ה) לא תהוה בראה לשבת יצרה, וזה שהביא בנים לעולם שהם מחריבים ומהרסים העולם כמו שהם כל בעלי מחלוקת, כ"ש אלו בעלי המחלוקת ולפיכך קהו שיני מולידיו שהם בקבר. בן לוי שנעשה לזוי לגיהנם, וכבר התבאר זה כי כל מחלוקת הוא מתחבר לגיהנם והגיהנם ראוי לו כי שניהם נבראו ביום אחד ביום ה', שלכך לא נאמר כי טוב ביום שני, ומקשה ולחשב נמי בן יעקב שעיקב עצמו לגיהנם, ואין להקשות הרי כבר כתיב בן לוי שנעשה לזוי לגיהנם, אבל מפני כי שמות האלו, כי נהפך מעלתו שהיה מן המיוחסים האלו לרעה, כי כשם שהיחוס לצדיק מביא שקונה מעלה עליונה יתירה שנחשב צדיק גדול כך כשהוא רשע והוא בן צדיקים כמו שהיה קרח בא לו המעלה לגנאי, כי בן צדיק יש לו כח גדול, וכשהוא מהפך לרשעות פועל בכח שלו רשעות גדול יותר מדאי עד שפועל מאוד, ולכך במה שהוא קרח בן יעקב אי אפשר (שיהיה) [שלא יהי'] פועל דבר [זה] לרע. ומקשה דלחשב שעקב עצמו לגיהנם, והפרש יש בין שנעשה לזיה אל הגיהנם או שעקב עצמו אל הגיהנם, כי עקב לשון שהלך לגיהנם, ומי שהולך ומתנועע אל דבר נעשה עם אותו דבר ענין אחד לגמרי, לא שהתחבר בלבד כדמשמע בלשון לוי אל הגיהנם, ומתרחק שהתפלל יעקב על זה, כי אע"ג שהם בניו לא היו מקבלים ממנו דבר עד שהיו מהפכים המעלה שמקבלים ממנו לרעה, ואם לא היה זה הוי ליה למחשב בן יעקב שעקב עצמו לגיהנם, והנה נעשה עם הגיהנם דבר אחד ולא היה עולה משם, עכשיו לא היה לו רק חבור ולויה לגיהנם, וכל לזיה אפשר להפרד ממנו בסוף.

ג. ה. יקח א"ב
ס' תל מ"ח

היחש בשלשלת שלו יסודו הוא הנושא הפנימי של הכחות הטובים המתנחלים והולכים, המשתלשלים מראשי הדורות עד תולדותיהם, ובכל אדם גנוז בקרבו אוצר הטוב לתולדותיו, שכל זמן שלא יחלל זרעו ולא ישפיל את הוד תעודת האוצר אשר אור חיי עולמים בתוכו ברוח החיים וקדושת כל הטוב, כל הנחלה של רכוש המדות הטובות והדיעות היקרות שנמזגו במשך הזמן בדם ובבשר של הדורות, ונעשו לנחלה בטוחה וקבועה, שהבאים אחריהם מתחילים את בנינם מאותו המקום שכבר עלו עליו דורותיהם הקודמים והולכים למעלה למשכילי, כל זמן שהאדם מוקיר ויודע כמה קדוש ונשגב הוא בשביל העתיד האצור בקרבו, גורם הוא שעתידו באמת יפותח ויתרכה, וחיייו הולכים ומתקדשים, הולכים ומתעלים, אפילו עלי אדמות, בחיי דור דורים המסגלים להם את כחותיו הפנימיים להרחיבם ולהרבותם, בכמות ואיכות. אמנם מי אשר בשאט נפש השפיל את הכח הגנוז בעד העתיד, את אור החיים העתידיים, ובשפלות נפשו ושרירות לבו הוריד את חיייו כולם, ההנהגה והעתיד אל ההשפלה הגמורה, אל מצב התכונה שכל קודש יתרחק ממנה וכל מוסר וכל חכמת אמת לא ימצא בה יד ושם, הנה הפסיק ובלבל את שלשלת יחושו, לא מכחו וממנו יקרו החיים שיש להם ערך של הדורות הבאים, לא מרוחו יתן עליהם.